

PULEC

Časopis nejen pro příznivce obojživelníků a plazů.

ročník 1. číslo 3 ISSN 2336-8292

dostupný v pdf na www.herpeta.cz

Obsah:

Čas pro obnovu tůní nebo tvorbu nových nádrží ...	1
Žabí běh	1
Proběhlé akce	2
Představujeme projekty	4

Původ slova pulec a důvody pro pojmenování časopisu byly uvedeny v prvním čísle. Ve třetím, podzimním, čísle bude zmíněno obnovování stávajících a zhotovování zcela nových tůní pro obojživelníky a stanovišť i pro plazy na souši. Slovem i obrázkem se ohlédneme za proběhlými exkurzemi a akcemi. Obojživelníci a plazi se připravují k zimnímu spánku a v této souvislosti bude popsán podzimní Žabí běh.

Čas pro obnovu tůní nebo tvorbu nových nádrží

Martin Šandera

Podzim je období vhodné pro obnovování tůní, zhotovování nových tůní a suchozemských stanovišť pro obojživelníky, plazy a jiné živočichy. Nemusí to nutně být na podzim, avšak pro obnovování tůní je patrně nejvhodnější období říjen, nejlépe první polovina. I ve značně zarostlých či zanesených tůních nelze vyloučit rozmnožování obojživelníků. Většina larev obojživelníků do října již metamorfovala a opustila tůň a v tůních ještě není zazimována většina obojživelníků, kteří v nich pak budou zimovat (zejména samci skokana štíhlého, případně skokani hnědí a další).

Postupně zarůstající tůň v malém mokřadu v obci Konecchlumí. Potřebná obnova zde spočívá v odstranění přemíry vodní i suchozemské vegetace.

Obnovu (revitalizaci) tůní lze realizovat vhodnou úpravou stávajících vodních nádrží, které jsou zaneseny nebo zčásti zavezeny různými chemicky nezávadným odpadem. Důležitá je i úprava blízkého okolí

nádrže, zejména prořezání dřevin, které zabraňují dopadu slunečních paprsků alespoň na část nádrže, což je důležité k navození růstu řas a vodních rostlin jako producentů v potravním řetězci a také jako místa pro uchycení vajíček obojživelníků ve vodním sloupci a místa úkrytu samotných obojživelníků.

Nové nádrže je nejlepší vybudovat prostým vyhloubením v místě mokřiny nebo v místě, kde se voda udrží (s nepropustným podložím). Na ostatních místech s propustnou zeminou je nutné vyložit výkop fólií. Osvědčené jsou hydroizolační fólie, které se nemusí podkládat geotextilií a jsou odolné proti prošlapu a půdním kyselinám. Aby obojživelníci hned první zimu ve fóliové nádrži neumrzli, tak je nutné počítat při hloubení i s tím, že do nádrže je nutné na fólii vrátit vrstvu zeminy (až několik desítek cm v nejhlubším místě) a vytvořit tak dostatečnou vrstvu bahna pro zimování. Pamatovat musíme i na úkryty v podobě kamenů a větví přímo v nádrži a na úkryty a zimoviště v okolí nádrže. Částečně v zemi zapuštěné hromady větví a kamenů přihnuté zčásti zeminou slouží i plazům jako místa slunění a úkrytu před predátory.

Informace a návody na obnovování a zhotovování nových tůní a nádrží pro rozmnožování a stanovišť na souši pro slunění, ukrytí a zimování např.: www.obojzivelnici.wbs.cz, www.ochranaprirody.cz, www.csop.cz, www.hamerskypotok.cz, www.mpcr.cz, www.herpeta.cz.

Žabí běh

Martin Šandera

Nechte se inspirovat Žabím během a uspořádejte shodnou nebo obdobnou akci. Výhodou je, že osvětově můžete působit i na běžce a naopak přírodomilce přimět k pohybu – běhání. V Muzeu přírody Český ráj jsou zavedeny jarní Žabí běh na úvod sezóny a podzimní Žabí běh ke konci sezóny (myšleno hlavně sezóny vegetační a sezóny aktivity pro žáby).

Okamžik startu loňského podzimního Žabího běhu v Prachově, který se konal 12. října. Foto: Petr Lazurko.

Žabí běh je pohyb s odhadem času nebo-li proti času. Běžet, jít, skákat či jinak se pohybovat po vyznačené trase může každý s tím, že si dopředu odhadne čas, v jakém trasu překoná. Vítězí ten, kdo se nej přesněji trefí do odhadu. Pro dospělé a zdatné mládežníky je doporučena trasa 6 - 7 km, pro děti 1 - 2 km (menší s doprovodem rodičů). Při prezenci je dobré ukázat účastníkům plánky trasy a údaje o délce trasy a celkovém převýšení. Hodnocení je i možná účast v žabím převleku nebo s žabími doplňky.

Na trati není dovoleno mít hodinky či jiné zařízení měřící čas. Porušení tohoto pravidla je automatickou diskvalifikací. Nejde o trhání traťových rekordů. Důležité je správně odhadnout své možnosti a zvolit správné tempo. Správně načasovat přesun podobně jako žáby, když migrují na jaře k vodě na místa rozmnožování nebo na podzim na místa zimování. Přitom musí cestou necestou překonávat různé nástrahy. Tou nejrizikovější jsou silnice. Takže i trasa Žabího běhu vede po různých površích – po asfaltu, po cestách i necestách. Trasa jednotlivých běhů (ročníků) je obměňována, aby nebyli zvýhodněni pravidelní účastníci (toto není podmínkou pro pořádní žabí běhy).

16. Žabí běh podzimní – informace k aktuálnímu běhu

„Říjen je období, kdy se příroda chystá k zimnímu spánku. I žáby se připravují a postupně vyhledávají vhodná místa, kde by zimu přečkaly.“

Datum: 11. 10. 2015

Místo konání: Prachov (okres Jičín)
Muzeum přírody Český ráj (MPČR), Prachov 37,
u vstupu do Prachovských skal

Běh je zařazen do poháru BEJK (Běžec Jičínské kotliny) a poháru BONBON (Běžecký oddíl neambiciózních běžců).

Trasa: cca 7 km, členitá, povrch – asfalt, lesní cesty, terén; doprovodný závod cca 2 km

Časový limit: 60 minut!!!

Přihlášky: předem na mpcr@seznam.cz, mobil 732 858 380, nebo v den konání při prezenci

Prezence: 14:00 – 14:45 (restaurace v místě konání)

Startovné: 30 Kč

Start: 15:00

Vyhlášení: krátce po dosažení cíle všemi účastníky

Ceny: první tři obdrží diplomy a drobné věcné ceny; ohodnocen bude nejlepší či nejoriginálnější žabí doplněk

Startující mají vstup do Muzea přírody Český ráj zdarma.

Občerstvení: čaj a tatranka

Kategorie: účastníci druhu *Homo sapiens* bez rozdílu výkonnosti, ras, pohlaví a věku, 1. hlavní závod na 7 km, 2. doprovodný závod na 2 km, 3. pracovníci MPČR, 4. žáby – ocenění žabích převleků a doplňků (nutno takto absolvovat běh); ostatní živočišné druhy (např. pes – domestikovaný vlk) se můžou účastnit jako doprovod, nebudou hodnoceny v pořadí lidí.

Proběhlé akce

Vernisáž výstavy Plazi v Říčanech

Martin Šandera

Prvního září šly děti nejen do školy, ale v Říčanech večer i do muzea na vernisáž výstavy Plazi. Kromě rodičů a pedagogů říčanských škol přišli i další zájemci a tak výstavní prostory byly zaplněny asi 60 účastníky. Občerstvení připravené pořadatelem nebylo jen tak ledajaké, kromě sladkých i slaných hadů v různých podobách byli napečeni i krokodýli, želvy a ještěři.

Výstava velkoformátových fotografií, doplněná o ukázkou živých zástupců, přibližuje zajímavý svět plazů. Fotografie představují všechny druhy plazů vyskytující se na území České republiky a zachycují jejich životní projevy. Těšit se můžete i na některé pozoruhodné plazy z celého světa. Pro školy i veřejnost jsou připraveny pracovní listy. Výstava potrvá do 29. října.

foto: Eva Sosnovcová / Martin Šandera

Offroad akce na Pístovských mokřadech 2015

Jaromír Maštera

Dne 19. září proběhla již třetí offroadová akce pro veřejnost prezentující nevšední spolupráci offroadáků a ochránců přírody. Organizace Mokřady – ochrana a management měla na akci opět své stanoviště. V hlavním stanu byly ukázky živočichů a rostlin, kterým mohou (při dodržování určitých pravidel - na vhodných místech a ve vhodnou dobu) pojezdy offroadů vyhovovat, postery o naší činnosti, o lokalitě Pístovské mokřady, o offroadu ve vztahu k přírodě, o mýtech o žábách a zalaminovaná svázaná prezentace s názvem „Offroad a ohrožené druhy“. Významnou součástí stanoviště byly přírodovědné hry. Děti plnily několik různých úkolů, za které dostávaly razítka do kartičky a za vyplněnou kartičku pak dostaly odměnu. Mezi úkoly byl lov komárů na udici, ožiování tůň vajíčky váček a šneků, poznávačka v kole štěstí, vymalování, skládání, modelování, spojování, hlavolamy

a křížovky. Druhé z našich stanovišť bylo bagrování pro malé i velké skutečným bagrem, přímo v centrální části mokřadů. Celou akci v sobotu 19. září 2015 navštívilo 2 500 lidí, z toho nejméně 300 navštívilo naše stanoviště. Děkujeme všem za účast a kolegům v našem stanu za pomoc se zajištěním aktivit.

Příroda Milíčova

Martin Šandera

Dne 30. září 2015 proběhla v Praze pro všechny zájemce botanická a zoologická exkurze pro veřejnost s názvem Příroda Milíčova. Sraz byl v 17 hodin před ZŠ K Milíčovu v Praze 11. Exkurze byla zaměřena na zajímavé rostliny a živočichy v Přírodní památce Milíčovský les a rybníky a na ochranu přírody i mimo toto chráněné území. Botanickou část vedl RNDr. Petr Petřík, Ph.D. z Botanického ústavu Akademie věd ČR v Průhoncích, zoologickou část RNDr. Martin Šandera, Ph.D. z organizace HERPETA.

Samec skokana skřehotavého, krátce se ozval i při exkurzi 30. září

Celkem 41 účastníků od nejmenších dětí až po seniory vidělo i méně známé a vzácné rostliny, některé druhy živočichů, např. skokany skřehotavé od pulců až po žáby. Trasa exkurze se zastávkami vedla kolem retenční nádrže (rybníčku) jižně od základní školy, z jihu kolem Milíčovského rybníka a rybníku Homolka. Až do konce po více jak dvou hodinách došla většina účastníků a tak mohla proběhnout menší opakovací soutěž. Podstatné bylo, že účastníci exkurze vyjádřili přání zopakovat akci na jaře.

Letošní exkurze Příroda Milíčova byla pořádána organizací HERPETA v rámci grantu v oblasti životního prostředí pro Městskou část Praha 11.

foto z akce: archiv Mokřady – ochrana a management
www.mokrady.wbs.cz

Botanickou část exkurze vedl Petr Petřík. Nejen vodní rostliny, ale i vodní bezobratlé a skokany skřehotavé jsme pozorovali u vodních nádrží. Děti měly možnost vyzkoušet si smýkání a pak jsme si ukázali některé suchozemské bezobratlé živočichy.

Fotosoutěž

Fotosoutěž „Vyfoť mě!“, celý rok, zasilání obrázků přes www.biolib.cz, informace též na www.mpcr.cz. Knižní publikace získají autoři nejlepších snímků i vylosování ze všech účastníků.

Témata (kategorie): vyfoť obojživelníka roku, - plaza roku, - želvu než ti uteče, - ostatní obojživelníky a plazy ČR. Zaznamenáním pozorování s obrázkem přes BioLib (viz níže) se automaticky stáváte účastníkem soutěže.

Mládě užovky hladké zaznamenané na fotbalovém hřišti v Mýtě u Rokycan 29. 8. 2015.

Představujeme projekty

BioLog a BioLib

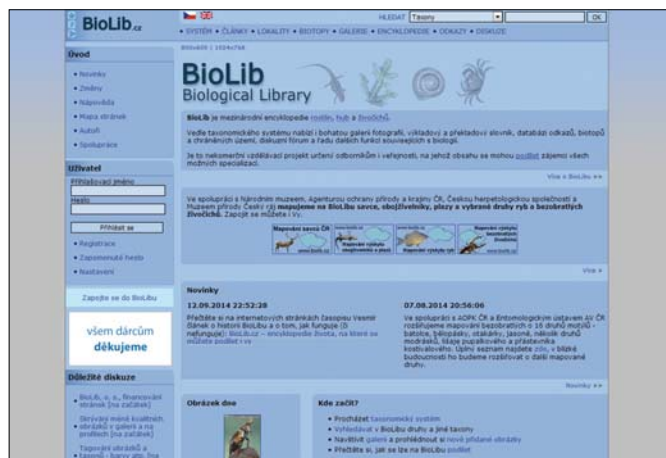
Jak pomoci obojživelníkům a plazům?
Mapováním výskytu

Viděli jste v přírodě ČR obojživelníka nebo plazu? Zaznamenejte to, prosím, na **BioLib** (Mapování výskytu obojživelníků a plazů) nebo do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP) pomocí mobilní aplikace **BioLog**. Každý záznam je důležitý, protože přispěje k poznání výskytu a vývoje populací a tím pádem i k ochraně obojživelníků a plazů.

BioLib je webová encyklopedie živých organismů a též stejnojmenná organizace, která spravuje web. Na BioLibu jsou mj. rozsáhlé fotogalerie

zejména českých rostlin a živočichů, což představuje praktický nástroj i při výuce ve školách. Jednou z důležitých funkcí BioLibu je Mapování výskytu ohrožených druhů. Zapojit se může úplně každý, kdo má přístup na internet. K záznamu pozorování je možné připojit i obrázky. Každý záznam je nejprve kontrolován administrátory – odborníky pro danou skupinu, poté je schválen a automaticky poskytnut do Nálezové databáze ochrany přírody.

BioLog je mobilní aplikace umožňující sběr informací o výskytu rostlin, živočichů, hub a dalších organismů. Data shromažďuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Data jsou ukládána do Nálezové databáze ochrany přírody (NDOP) a jsou tak využitelná v oblasti ochrany přírody i výzkumu.

Aplikace BioLog představuje efektivní nástroj při získávání údajů o výskytu druhů, včetně obrázků. Slouží zároveň i jako digitální zápisník – možnost exportu dat. Jedinou nevýhodou je, že musíte mít mobilní zařízení s Androidem 4.0.3 či vyšší verzí.

Kalendář – pozvánka na akce:

2. 9. – 29. 10. Plazi – výstava velkoformátových fotografií doplněná ukázkou živých zástupců, Muzeum Říčany

11. 10. Žabí běh, Prachov

Více akcí v kalendáři na www.mpcr.cz
nebo na www.herpeta.cz

Předplatné

Předplatte si tištěné verze časopisu Pulec (čtvrtletník) a časopisu HERPETA (odborný časopis, 1x ročně) za 200 Kč/rok. Automaticky se stanete přidruženými členy organizace HERPETA a budete dostávat pozvánky na exkurze a další akce HERPETY a spolupracujících organizací.

Grafika a tisk předplacených a ukázkových výtisků: Tiskárna F-print, Krchleby
Foto: Martin Šandera není-li uvedeno jinak
Fotogalerie obrázků z akcí: <http://herpeta.rajce.idnes.cz/>

Vydavatel: HERPETA – Česká asociace pro ochranu a výzkum obojživelníků a plazů, Šípková 1866/12, 142 00 Praha 4 Krč, ve spolupráci s Muzeem přírody Český ráj

www.herpeta.cz

